

Duurzaamheidsbeleid

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1 Lange termijn (maatschappelijke) waardecreatie als leidend principe	3
1.2 Duurzaamheidsrisico's	4
1.3 Een commitment aan de OESO-richtlijnen en UNGP's	4
1.4 Ongunstige effecten duurzaamheidsfactoren	4
1.5 Totstandkoming van het duurzaamheidsbeleid	5
2. Thematische aandachtsgebieden.....	7
2.1 Klimaatverandering	7
2.2 Controversiële wapens.....	8
3. ESG-integratie	10
4. Impact investment.....	12
5. Engagement	14
6. Stembeleid en Corporate Governance	16
7. Uitsluitingen	18
8. Transparantie.....	20

1. Inleiding

Duurzaamheid is voor het bestuur van Stichting Pensioenfonds DSM Nederland ("PDN") een belangrijk onderdeel van de beleggingsfilosofie en een integraal onderdeel van de beleggingsbeginselen. Het Duurzaamheidsbeleid is voor PDN een manier om bij te dragen aan de duurzame ontwikkeling van de wereld, waarbij het fonds overtuigd is dat tegelijkertijd het risico- en rendementsprofiel van de portefeuille niet onder druk hoeft te staan.

1.1 Lange termijn (maatschappelijke) waardecreatie als leidend principe

PDN streeft via zijn beleggingen naar (maatschappelijke) lange termijn waardecreatie. PDN wil alle deelnemers nu en in de toekomst een goed pensioen bieden. Een pensioen waarvan ze kunnen genieten in een leefbare wereld. Om lange termijn waardecreatie te realiseren en duurzaamheidsrisico's te beperken wordt ondermeer van de screenings- en research capaciteiten van externe dienstverlener Sustainalytics gebruik gemaakt en van externe dienstverlener BMO voor het uitvoeren van het engagementbeleid.

Bij het hanteren van lange termijn waardecreatie als leidend principe worden de volgende uitgangspunten gebruikt:

- Beleggingscategorieën worden geselecteerd op basis van reële economische activiteiten en onderliggende waardecreatie;
- PDN hanteert absolute doelstellingen voor (over)rendement op de lange termijn;
- Bij de selectie van vermogensbeheerders, beleggingsfondsen of individuele titels houdt PDN rekening op basis van vooruitkijkende strategieën voor de lange termijn en maatschappelijke waardecreatie. PDN kijkt hierbij niet enkel naar rendementen behaald in het verleden;
- Mandaten en contracten met externe dienstverleners worden afgesloten met een voldoende lange looptijd;
- De beloning van externe dienstverleners is, waar van toepassing, gekoppeld aan prestaties over een voldoende lange termijn.

PDN verwerkt dit leidend principe in zijn beleid door de integratie van duurzaamheid en duurzaamheidsrisico's in alle beleggingscategorieën door middel van een aantal pijlers. Deze pijlers, ook wel beleidsterreinen, genoemd komen voort uit de strategische visie van PDN op duurzaamheid. Om de voortgang op de verschillende beleidsterreinen goed te kunnen meten zijn er prestatie-indicatoren gekoppeld aan ieder beleidsterrein. PDN meet op regelmatige basis de voortgang op deze prestatie-indicatoren. PDN streeft ernaar de duurzaamheidsprestaties voortdurend te verbeteren. PDN waarborgt de naleving van deze pijlers door niet alleen bij het selecteren van individuele titels rekening te houden met duurzaamheid, maar ook bij het aanstellen van vermogensbeheerders en andere leveranciers van het fonds. PDN verwacht van zijn dienstverleners overeenkomstig zijn beleid en doelstellingen te handelen en streeft naar langjarige samenwerking teneinde de doelstellingen gezamenlijk te realiseren.

De 7 pijlers welke de basis en structuur vormen van het duurzaamheidsbeleid van PDN en in hoofdstuk 2 t/m 8 nader worden uitgewerkt zijn:

- Thematische aandachtsgebieden
- ESG-Integratie
- Impact Investing
- Engagement

- Stembeleid en Corporate Governance
- Uitsluiting
- Transparantie

1.2 Duurzaamheidsrisico's

Een belangrijk onderdeel van het duurzaamheidsbeleid van PDN is de integratie van duurzaamheidsrisico's. Duurzaamheidsrisico is het risico dat de waarde van de beleggingsportefeuille daalt als gevolg van een gebeurtenis of omstandigheid op ecologisch, sociaal of governance gebied (ESG). Bij gebeurtenissen op ecologisch gebied kan gedacht worden aan klimaatverandering, schaarste aan natuurlijke hulpbronnen en vervuiling. Bij gebeurtenissen op sociaal gebied kan gedacht worden aan arbeidskwesties en productaansprakelijkheid. Bij governance kan gedacht worden aan thema's als aandeelhoudersrechten, bedrijfsethiek, diversiteit en beloning van bestuurders. Het voordoen van een duurzaamheidsrisico resulteert in het manifesteren van andere (financiële) risico's. Hiermee kan de waarde van een belegging negatief worden beïnvloed.

PDN werkt met externe managers die beleggingsbeslissingen nemen. Bij de selectie van managers beoordeelt PDN altijd hoe de managers omgaan met duurzaamheid en duurzaamheidsrisico's. In dit beleid is opgenomen welke maatregelen PDN zelf op dit gebied neemt en op welke specifieke aspecten gelet wordt bij het selecteren van managers (paragraaf 1.3, 3 en 7).

1.3 Een commitment aan de OESO-richtlijnen en UNGP's

Als uitloei van PDN's commitment om duurzaamheid te verankeren in beleid en uitvoering, ondertekende het fonds in december 2018 het brede spoor van het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen Convenant ("IMVB") en in januari 2020 de Principles for Responsible Investment van de Verenigde Naties ("UN PRI"). PDN onderschrijft hiermee de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights. Daarbij gebruikt PDN het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad. PDN verwacht eveneens van zijn externe fiduciaire manager DPS, ESG-dienstverleners, mandaatbeheerders, en van ondernemingen waarin PDN belegt dat zij conform deze internationale standaarden handelen en dit publiekelijk kenbaar maken

1.4 Ongunstige effecten duurzaamheidsfactoren

PDN heeft duurzaamheid verankerd in het beleid en de uitvoering ervan. Onderdeel van dit beleid is dat (potentiële) negatieve impact op samenleving en milieu wordt geïdentificeerd bij het screenen van de beleggingsportefeuille. Voor PDN is dat belangrijk aangezien gestreefd wordt naar (maatschappelijke) lange termijn waardecreatie.

Desalniettemin stelt PDN voorlopig geen Verklaring Ongunstige Effecten Duurzaamheidsfactoren conform SFDR artikel 4 op. Dit is een verklaring die financiële ondernemingen moeten opstellen op grond van Europese wetgeving als deze financiële ondernemingen de belangrijkste ongunstige effecten, in de zin van de SFDR, op duurzaamheidsfactoren meenemen bij het nemen van beleggingsbeslissingen. Deze vereisten zijn in 2021 geïntroduceerd en worden de komende tijd nog verder verduidelijkt.

Op dit moment is nog niet duidelijk welke en hoeveel duurzaamheidsfactoren zullen moeten worden meegenomen bij het nemen van beleggingsbeslissingen en wat de gevolgen zijn van het opstellen van deze verklaring. Gezien de huidige onduidelijkheid volgt PDN daarom de lijn van de Pensioenfederatie om de verklaring op dit moment niet op te stellen totdat er meer duidelijkheid is over de verplichtingen die dit artikel met zich meebrengt.

In de loop van 2021 zal PDN zijn duurzaamheidsambitie opnieuw vaststellen. De verwachting is dat de gevolgen van het opstellen van de verklaring begin 2021 duidelijk worden. PDN ziet de bespreking van zijn duurzaamheidsambitie in 2021 als een geschikt moment om ook vast te stellen of PDN de verklaring ongunstige effecten wil opstellen en of dit past binnen de vastgestelde ambitie en het beleid van PDN.

1.5 Totstandkoming van het duurzaamheidsbeleid

Beleidsvorming

Bij de vaststelling van het Beleggingsplan worden initiatieven en ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord beleggen besproken. Beoordeeld wordt, of en op welke wijze, deze initiatieven en ontwikkelingen worden verwoord in het beleid van PDN. Gedurende het jaar geeft PDN invulling aan het beleid zoals vastgelegd in het Beleggingsplan en houdt het bestuur van PDN vast aan de gekozen koers. Via een brede bestuurlijke discussie dan wel besprekingen in de Commissie Beleggingen, worden de ontwikkelingen en initiatieven periodiek beoordeeld.

Belanghebbenden

Voor PDN is van belang dat duurzaamheid bijdraagt aan het vormen van een duurzame toekomst voor alle belanghebbenden. PDN speelt een belangrijke maatschappelijke rol in de samenleving. Het bestuur stelt om deze reden dan ook informatie beschikbaar aan belanghebbenden over het Duurzaamheidsbeleid en de realisatie daarvan. Het bestuur neemt hun belangen zeer serieus en zet zich in om duurzaamheid te stimuleren. De belanghebbenden van PDN zijn divers en kennen een veelheid aan belangen en prioriteiten, maar de strategische visie gericht op duurzaamheid is als rode draad bij alle belanghebbenden zichtbaar. Hieronder volgt een korte toelichting van de belanghebbenden.

Deelnemers

De deelnemers zijn voor PDN het allerbelangrijkst. PDN bestaat voor en door de deelnemers. De deelnemers onderschrijven de visie van PDN op het vlak van duurzaamheid. Voor de deelnemers is een actieve houding ten aanzien van duurzaamheid een belangrijk uitgangspunt binnen het beleid van PDN. Deelnemers vinden het de verantwoordelijkheid van PDN om bij beleggingen rekening te houden met de gevolgen voor mens en milieu. PDN onderzoekt regelmatig hoe duurzaamheid leeft onder de deelnemers. PDN evalueert de uitkomsten van dit onderzoek en waar nodig verfijnt PDN het beleid en communicatie hierop.

De werkgevers

PDN is het ondernemingspensioenfonds van DSM Nederland en van daarmee gelieerde ondernemingen. DSM zet in op duurzaamheid en heeft dit als strategisch kernpunt in de bedrijfsstrategie benoemd. Uiteraard is PDN een volledig onafhankelijke stichting. Maar DSM streeft naar inbedding van duurzaamheid in de bedrijfsvoering en spreekt eigen leveranciers hier op aan. PDN, als ondernemingspensioenfonds, onderschrijft het belang om de dialoog op te zoeken over duurzaamheid. Engagement en Corporate Governance, zoals PDN deze uitvoert binnen de eigen fondsvisie op duurzaamheid, zijn dan ook belangrijke uitgangspunten voor de aangesloten werkgevers.

Overheid en toezichthouders

De overheid en toezichthouders maken zich sterk voor financiële stabiliteit en het bijdragen aan duurzame welvaart in Nederland. Zij hebben een belangrijke rol in de naleving van duurzaamheidsgerelateerde wetgeving waaraan PDN zicht dient te houden. De verplichte wet en regelgeving op het vlak van duurzaamheid is de afgelopen jaren steeds verder uitgebreid als gevolg van het Europees Actieplan 'Duurzame Groei Financieren'. Doel van dit Actieplan is het stimuleren van de financiële sector om een bijdrage te leveren aan de klimaatdoelen van Parijs. Uit dit Actieplan komt nieuwe Europese regelgeving voort die voor de gehele financiële sector gaat gelden. Voorbeelden hiervan zijn de EU Sustainability Finance Disclosure Regulation met als doel het harmoniseren van transparantie over ESG risicobeheersing en de Taxonomy Regulation met als doel het creëren van een duidelijke definitie van ecologische duurzaamheid die binnen het financiële systeem gebruikt dient te worden.

Overheid en toezichthouders integreren en verankeren duurzaamheid zo veel mogelijk in de taakuitoefening en bedrijfsvoering. Zowel de Autoriteit Financiële Markten (AFM) als De Nederlandsche Bank (DNB) richten zich op verdere integratie van duurzaamheid in zijn kerntaken, duurzame bedrijfsvoering, duurzaam sociaal beleid, integriteit en compliance en maatschappelijke betrokkenheid. De toezichthouders kijken vanuit deze overtuiging ook naar de wijze waarop PDN duurzaamheid in de bedrijfsvoering heeft verankerd. Daarmee is ESG-integratie in de bedrijfsvoering van PDN een belangrijke overweging in het toezicht van DNB en AFM op PDN.

Financiële instellingen, leveranciers en DSM Pension Services

PDN belegt in een wereldwijd gespreide beleggingsportefeuille door middel van mandaten en beleggingsfondsen. Daarbij bestaat een directe verbintenis met financiële instellingen. PDN hecht eraan dat deze financiële instellingen duurzaamheid hoog in het vaandel hebben staan. Daarnaast kent PDN samenwerkingsverbanden met leveranciers waarbij duurzaamheid een belangrijk selectiecriteria vormt. Gelet op de omvang van de beleggingsportefeuille van PDN hebben de financiële instellingen en leveranciers belang om zaken te kunnen doen met PDN. Dat kan alleen als aan de duurzaamheidsvisie van PDN wordt voldaan. Het niet voldoen aan specifieke criteria kan namelijk gevolgen hebben voor de samenwerking met PDN.

Media en belangenorganisaties

Media en belangenorganisaties spelen een prominente rol als het gaat om beheer en rapportage op het gebied van duurzaamheid. De afgelopen jaren was er een grote betrokkenheid van media en belangenorganisaties op dit terrein. Zo leggen media en belangenorganisaties nadruk op het kritisch bekijken van de wijze waarop organisaties duurzaamheid inbedden in het beleid en de duurzaamheidskaders implementeren. Om naar de media en belangenorganisaties als belanghebbenden inzichten te verschaffen is transparantie van belang.

Pensioensector

De pensioensector speelt op diverse terreinen een actieve rol in de ontwikkelingen op het gebied van verantwoord beleggen en heeft op dit vlak de afgelopen jaren grote ontwikkelingen doorgemaakt en ook bewuste keuzes maakt. Duurzaam beleggen krijgt blijvende aandacht van de pensioensector en de keten eromheen. Duidelijk hierin is dat de aandacht voor duurzaam beleggen verdiept. Waar het aanvankelijk gedreven werd door de reputatierisico's die maatschappelijk als 'fout' gepercipieerde beleggingen met zich meebrengen, verschuift het accent nadrukkelijk van reputatierisico naar financieel risico en naar financiële kans. Duurzaamheid is daarmee op de agenda gekomen als onderdeel van de risicobeheersing én als goede en kansrijke investering.

2. Thematische aandachtsgebieden

Met het ondertekenen van het brede spoor van het IMVB Convenant in 2018 onderschrijft PDN de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights. Met de commitment aan deze richtlijnen en principes wil PDN zich focussen op specifieke maatschappelijke ontwikkelingen die voor zijn deelnemers belangrijk zijn én als risicovol zijn geïdentificeerd voor zijn beleggingsportefeuille. Tegen deze achtergrond wil PDN zich in het bijzonder inzetten op een tweetal duurzaamheidsthema's: (i) klimaatverandering en (ii) controversiële wapens. Hierbij gaat het om het voorkomen van een negatieve impact voor samenleving en milieu in de beleggingsportefeuille en bij potentiële beleggingen gaat het om deze twee thema's. Hieronder wordt een toelichting gegeven op deze twee thematische aandachtsgebieden.

2.1 Klimaatverandering

Klimaatverandering is één van de grootste mondiale problemen. Klimaatverandering brengt steeds meer onherstelbare schade toe aan mondiale sociale, economische en ecologische systemen. Miljoenen mensen worden daardoor bedreigt in hun bestaanszekerheid. Klimaatverandering wordt veroorzaakt door de uitstoot van broeikasgassen (waaronder CO₂) en ontbossing.

In internationaal, Europees en nationaal verband worden doelstellingen afgesproken, maatregelen genomen én uitgevoerd om klimaatverandering tegen te gaan en de gevolgen te beperken. Het Parijsakkoord uit 2015, de EU Green Deal van eind 2019 en het Nederlandse Klimaatakkoord van 2019 zijn de meest recente afspraken die van toepassing zijn en geïmplementeerd worden. In het kader van internationaal verantwoord maatschappelijk ondernemen wordt van pensioenfondsen verwacht dat ze - door de CO₂ intensiteit van hun beleggingsportefeuille stapsgewijs terug te schroeven - een belangrijke bijdrage leveren aan de strijd tegen klimaatverandering. Aan de andere kant kunnen pensioenfondsen met hun beleggingen in bedrijven die duurzame energie stimuleren de energietransitie ondersteunen en een positieve impact genereren.

PDN heeft stappen ondernomen om de CO₂ intensiteit van het aandelenbelang in de beleggingsportefeuille te meten en doelstellingen te formuleren. In 2018 ondertekende PDN de Montréal Pledge waarmee instellingen wereldwijd zich committeren om hun CO₂-voetafdruk te publiceren en hierover beleid te formuleren. Dat doet PDN niet alleen als blijk van zijn ambities maar ook om andere beleggers aan te sporen transparant te zijn over hun effect op het klimaat. PDN publiceert niet alleen zijn CO₂-intensiteit, maar heeft eind 2018 ook besloten om de CO₂-intensiteit van een deel van de beleggingsportefeuille met 20% terug te brengen ten opzichte van de nulmeting per jaareinde 2017. PDN verwacht deze reductie uiterlijk eind 2020 te hebben gerealiseerd. De CO₂-voetafdruk wordt gemeten door Sustainalytics. De CO₂-emissiegegevens worden gepresenteerd volgens het GHG Protocol (World Business Council for sustainable development / WRI).

Ook oefent PDN door middel van engagement invloed uit om de onbeheersbare effecten van klimaatverandering tegen te gaan en invloed uit te oefenen om de CO₂-uitstoot te reduceren. PDN heeft hiertoe specifieke afspraken gemaakt met zijn fiduciaire manager DSM Pension Services. Middels engagement steunt PDN de ambitie in het klimaatakkoord van Parijs om de opwarming van de aarde tot minder dan 2°C te beperken ten opzichte van de pre-industriële nulmeting en wordt meegewerkt aan het realiseren van een nog lagere temperatuurstijging, van 1,5°C.

Van bedrijven in sectoren die sterk beïnvloed worden door het klimaat wordt middels engagement duidelijke actie verwacht alsook dat de volgende stappen worden doorlopen:

1ste stap: Bewustwording

De eerste stap is die van de basale bewustwording van klimaatverandering en het verband daarvan met de eigen bedrijfsactiviteiten. Dit uit zich onder andere in informatieverstopping over de uitstoot van broeikasgassen.

2de stap: Actief uitstootbeheer

Door middel van actief uitstootbeheer ontplooit de onderneming concreet actie en wordt de uitstoot waarvoor het concern direct verantwoordelijk is, verlaagd. De formulering van streefdoelen en investeringen in efficiëntie maken daar deel van uit.

3de stap: Strategische benadering

In de derde stap, die van de strategische benadering, volgt de essentiële verschuiving, waarbij het bedrijf (het terugdringen van) klimaatverandering gaat zien als een belangrijke bedrijfsactiviteit. Via engagement wordt verwacht dat het bestuur – met behulp van scenario analyses - zich buigt over de risico's en kansen die klimaatverandering met zich meebrengt voor de strategie. Daarbij moet het bedrijf rekening houden met de uitstoot in de hele keten, niet alleen in de directe activiteiten.

4de stap: Afstemming

'Afstemming' is het uiteindelijke doel dat van bedrijven wordt verwacht dat zij nastreven. Deze stap gaat verder dan kijken naar de impact van klimaatverandering op de business. Hier gaat het erom dat het bedrijf kijkt naar de impact van de business op klimaatverandering. Van ondernemingen verwachten we een actieve bijdrage aan de aanpak van klimaatverandering door het afstemmen van de eigen bedrijfsdoelstellingen op de doelen van Parijs. Het invoeren van dergelijke doelstellingen vergt proactiviteit die er uiteindelijk toe leidt dat een bedrijf een financieel sterke positie verwerft ten aanzien van de veranderende wereld.

In het jaarlijks op de website te publiceren duurzaamheidsverslag, is PDN transparant over de gevolgde aanpak en resultaten.

2.2 Controversiële wapens

Een landmijn die ontploft in een gebied waar kinderen spelen, of een regime dat conventionele wapens inzet tegen de eigen burgerbevolking. Dit zijn voorbeelden van wapens die in het gebruik onvoldoende onderscheid maken tussen burgers en militairen of decennia na afloop van een conflict nog steeds slachtoffers maken.

Wapens kunnen door staten gebruikt worden ten behoeve van interne ordehandhaving en het beschermen van de buitengrenzen. Echter, in het geval van misbruik, kunnen wapens groot leed teweeg brengen onder de burgerbevolking, al dan niet in strijd met mensenrechten of oorlogsrecht. Ook spelen wapens een rol bij mensenrechtenschendingen, bijvoorbeeld wanneer deze gebruikt worden door repressieve regimes en gewapende groepen.

Dit maakt dat bij investeringen in de wapenindustrie PDN verhoogd wordt blootgesteld aan ESG-risico's.

Om deze ESG-risico's goed te kunnen beoordelen, wordt de volgende invalshoek gebruikt. Allereerst wordt beoordeeld of een bedrijf betrokken is bij de productie van wapens die vanwege bepaalde kenmerken verboden of controversieel zijn. Hier vormt het product van het bedrijf het risico. Naast de producenten van deze wapens worden ook leveranciers met een product dat van vitaal belang is voor de productie van deze wapens (key-suppliers), kritisch beoordeeld.

Naast de uitsluitingen gebaseerd op gedragingen die niet verenigbaar zijn met normen en waarden van PDN, gebaseerd op de 10 principes van de UN Global Compact, sluit PDN ook bedrijven uit die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens en leveranciers met een product dat van vitaal belang is voor de productie van deze wapens (key-suppliers). Landen die zich niet houden aan internationale verdragen of waarop een sanctie van de VN, EU of Nederland rust, worden ook uitgesloten van belegging.

PDN maakt hierbij gebruik van de screenings- en researchcapaciteiten van Sustainalytics. Voorafgaand aan een belegging wordt deze getoetst met de uitsluitingenlijst van het fonds. Daarnaast wordt de beleggingsportefeuille op kwartaalbasis achteraf getoetst of alle beleggingen voldoen aan de uitsluitingscriteria van het fonds. De beleggingen van alle mandaten zijn volledig transparant en worden op kwartaalbasis door DPS gescreend op de door PDN vastgelegde duurzaamheidscriteria. Beleggingen die niet voldoen aan de uitsluitingscriteria van het fonds worden verkocht.

3. ESG-integratie

PDN benut waar mogelijk ESG-factoren in het beheer en voor de beoordeling van beleggingen. ESG staat voor Environment (omgeving/ milieu), Social (sociaal) en Governance (ondernemingsbestuur). Duurzaamheidsrisico's voor de portefeuille en andere ESG aspecten worden meegenomen in investeringsbeslissingen in de diverse mandaten. De manier waarop maatschappelijke thema's in de vorm van ESG een plek krijgen in de beleggingsbeslissingen verschilt per beleggingscategorie en mandaat. Een minimaal niveau op het gebied van ESG is nodig om het bestaansrecht van een bedrijf of belegging te waarborgen. DPS als beheerder maakt gebruik van de ESG-research van o.a. Bloomberg, Sustainalytics, banken en NGO's. Binnen alle door DPS beheerde mandaten worden ESG-factoren toegepast. Naast dat PDN zelf de ESG-due diligence stappen conform het OESO-richtsnoer onderschrijft verwacht PDN eveneens van zijn fiduciaire managers, ESG-dienstverleners, vermogensbeheerders en van ondernemingen waarin PDN belegt dat zij conform de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights handelen en dit publiekelijk kenbaar maken. Daarnaast verwacht PDN van zijn fiduciaire manager en vermogensbeheerders dat zij een beleid hebben op het gebied van duurzaamheidsrisico's.

Identificeren en beoordelen van daadwerkelijke en potentiële negatieve impact in de beleggingsportefeuille en bij potentiële beleggingen

Bij het screenen van de beleggingsportefeuille wordt (potentiële) negatieve impact op samenleving en milieu geïdentificeerd. Daarbij wordt tevens de mate van waarschijnlijkheid meegewogen en de meest ernstige negatieve impact geprioriteerd op basis van: (1) ernst, (2) schaal en (3) onomkeerbaarheid.

Bij het beoordelen van de geïdentificeerde daadwerkelijke en potentiële negatieve impact betreft PDN waar relevant externe belanghebbenden en experts, zoals zijn externe dienstverleners Sustainalytics en BMO.

Negatieve impacts voorkomen en/of mitigeren

Wanneer ondernemingen in de beleggingsportefeuille (potentieel) negatieve impact veroorzaken gebruikt het pensioenfonds zijn invloed om deze impact te voorkomen en/of te mitigeren en herstel en/of verhaal mogelijk te maken.

Dit doet PDN onder andere via engagement bij beleggingen in aandelen en bedrijfsobligaties en/of door in Nederland te stemmen op aandeelhoudersvergaderingen. Door de focus op Nederlandse aandelen, waarbij de reikwijdte van het stembeleid is beperkt tot een aantal ondernemingen, kunnen de stemadviezen meer diepgaand worden beoordeeld. Op die manier kan meer zicht op risico's en kansen worden bereikt. Bovendien is het bij een beperkte reikwijdte van het stembeleid beter mogelijk om tijdig de (duurzame en sociale) ontwikkeling en richting van een onderneming te onderkennen en de onderneming via het stembeleid in een vroeg stadium ter verantwoording te roepen of bij te sturen. Voorts geldt dat het fonds diepgeworteld is in de Nederlandse maatschappij en daarmee van nature nauw betrokken bij de ontwikkelingen in het Nederlandse bedrijfsleven. Het fonds kent de Nederlandse markt waarin wordt belegd goed en is daarnaast op de hoogte van de heersende dynamiek. Hierdoor kan met meer evenwichtig invulling worden gegeven aan actief aandeelhouderschap dan in het geval van een wereldwijd gespreid stembeleid waarbij minder kennis en inzicht bestaat inzake marktontwikkelingen en de lokale waarden en normen. Het past daarnaast beter bij de maatschappelijke roep om meer eigen verantwoordelijkheid dat met diepgaand inzicht het stemgedrag op aandeelhoudersvergaderingen wordt bepaald.

Wanneer ondernemingen waarin PDN belegt negatieve impact hebben veroorzaakt c.q. daaraan hebben bijgedragen, verlangt PDN dat zij herstel en/of verhaal voor benadeelden bieden c.q. daaraan bijdragen. Wanneer ondernemingen waarin PDN belegt direct verbonden zijn met de negatieve impact, verlangt PDN dat zij hun invloed aanwenden om herstel en/of verhaal voor benadeelden mogelijk te maken. Wanneer PDN zelf ernstige negatieve impact heeft veroorzaakt c.q. hieraan heeft bijgedragen zal PDN zelf herstel en/of verhaal voor benadeelden bieden c.q. daaraan bijdragen.

De invulling van het engagement en stembeleid worden verder beschreven in hoofdstuk 5 en 6 van dit duurzaamheidsbeleid.

In het uiterste geval kan PDN besluiten om te desinvesteren. Daarbij neemt PDN ook de (potentiële) negatieve gevolgen van de desinvestering op maatschappij en milieu mee. De invulling van het uitsluitingenbeleid wordt beschreven in hoofdstuk 7.

Monitoring van implementatie en resultaten

PDN monitort de voortgang en impact van het ESG-beleid door minimaal op jaarbasis een rapportage op te vragen van zijn dienstverleners en hierover in gesprek te gaan. Waar nodig stuurt PDN dan bij. Jaarlijks legt PDN aan zijn deelnemers en anderen belanghebbenden verantwoording af door op zijn website een overzicht te publiceren van de totale beleggingsportefeuille. Middels het duurzaamheidsverslag wordt uitgelegd hoe in het betreffende jaar met duurzaamheid is omgegaan. De uitkomsten van het stemgedrag op aandeelhoudersvergaderingen is op de website van PDN te zien. Ook zijn er regelmatig items in PDN Magazine en op de website te vinden over het duurzaamheidsbeleid van PDN.

Carbon Footprint Meting & Reductietarget

Onder de Environment factor schaaft PDN onder andere zijn CO₂ beleid. PDN laat zijn Amerikaanse en Europese aandelenportefeuilles screenen op hun CO₂-emissie. De getoonde uitstootniveaus zijn gemeten per ton CO₂, per miljoen dollar omzet, oftewel CO₂-intensiteit. Gerapporteerde emissiecijfers zijn Scope 1- en 2-emissies zoals gedefinieerd in het Greenhouse Gas (GHG) Protocol. Scope 1-emissies zijn netto emissies die vrijkomen binnen de bedrijfsvoering. Scope 2-emissies is netto ingekochte energie. Waar mogelijk wordt door bedrijven zelf gepubliceerde data gebruikt. Waar dit niet het geval is, wordt een modelmatige inschatting gemaakt door Sustainalytics.

Sinds 2018 meet en rapporteert PDN de CO₂-intensiteit van de portefeuille op jaarbasis. Daarnaast heeft PDN als doelstelling om de CO₂-intensiteit van de Europese en Amerikaanse aandelenportefeuilles die door DPS worden beheerd, met 20% terug te brengen ten opzichte van de nulmeting per jaareinde 2017. PDN verwacht deze reductie uiterlijk eind 2020 te hebben gerealiseerd.

KPI	Omschrijving	Manier van meten	Bron	Norm
Carbon Footprint meting.	Het fonds meet en publiceert de CO ₂ -intensiteit van de Europese en Amerikaanse aandelenportefeuilles die door DPS worden beheerd per einde van het jaar.	De CO ₂ -intensiteit is de hoeveelheid uitstoot (in tonnen) per miljoen omzet. Scope 1 en 2 emissies worden gebruikt.	Sustainalytics	Zowel de Europese als de Amerikaanse aandelenportefeuilles die door DPS worden beheerd hebben eind 2020 een reductie van 20% CO ₂ -intensiteit gerealiseerd ten opzichte van de nulmeting per jaareinde 2017.

4. Impact investment

Impact investing is het investeren in beleggingskansen die ook maatschappelijke en milieuproblemen helpen oplossen, zoals armoede in ontwikkelingslanden en klimaatverandering.

Er zijn twee manieren waarop PDN op dit moment Impact Investing vorm geeft: via fondsen of via individuele effecten. Voorbeelden van fondsen zijn infrastructuur- of zorgvastgoed-beleggingsfondsen zoals het Glennmont infrastructuur fonds welke belegt in duurzame energie en tevens als streven heeft om hiermee het aandeel hernieuwbare energie in de globale energiemix te verhogen (SDG 7) en het Northern Horizon zorgvastgoedfonds dat zich inzet om veilige en betaalbare huisvesting en basisdiensten toegankelijk te maken (SDG 11). Een ander voorbeeld van een impact beleggingsfonds waar PDN in investeert is het Actiam Financial Inclusion fonds welke als doel heeft om micro-financieringen te verstrekken aan kleine ondernemers in ontwikkelingslanden (SDG 1).

Bepaalde individuele effecten worden ook aangemerkt als Impact Investments als er een helder verband is tussen de cashflows van de onderneming en de 17 Sustainable Development Goals van de VN. Een voorbeeld van een individuele impact investment is bijvoorbeeld de lening aan de Wereld Bank. PDN heeft geld geleend aan de Wereld Bank in de vorm van een Sustainable Development Bond (duurzame ontwikkelingslening). Het geleende geld wordt gebruikt voor het financieren van projecten in ontwikkelingslanden die bijdragen aan schoon drinkwater en sanitair (SDG 6), en het beschermen van het leven in het water (SDG 14).

Prestatie indicatoren

Beleggingskansen die ook maatschappelijke en milieuproblemen helpen oplossen zijn belangrijk voor PDN. PDN streeft er naar om een gedeelte van zijn portefeuille in te richten met beleggingen die kunnen worden aangemerkt als impact investments. Sinds 2020 is het fonds begonnen om een klein deel van het belegd vermogen te koppelen aan de Sustainable Development Goals van de VN waar deze aan bijdragen. PDN classificeert de Impact Investments, wanneer er een duidelijk maatschappelijke bijdrage wordt geleverd, naar de 17 Sustainable Development Goals ("SDG") van de VN¹. Deze 17 doelen zijn:

1. Beëindig armoede overal en in al zijn vormen.
2. Beëindig honger, bereik voedselzekerheid en verbeterde voeding en promoot duurzame landbouw.
3. Verzeker een goede gezondheid en promoot welvaart voor alle leeftijden.
4. Verzeker gelijke toegang tot kwaliteitsvol onderwijs en bevorder levenslang leren voor iedereen.
5. Bereik gendergelijkheid en empowerment voor alle vrouwen en meisjes.
6. Verzeker toegang en duurzaam beheer van water en sanitatie voor iedereen.
7. Verzeker toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen.
8. Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen.
9. Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie.
10. Dring ongelijkheid in en tussen landen terug.
11. Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam.
12. Verzeker duurzame consumptie- en productiepatronen.

¹ Zie: <https://www.undp.org/content/undp/en/home/sustainable-development-goals.html>

13. Neem dringend actie om de klimaatverandering en zijn impact te bestrijden.
14. Behoud en maak duurzaam gebruik van de oceanen, de zeeën en de maritieme hulpbronnen.
15. Bescherm, herstel en bevorder het duurzaam gebruik van ecosystemen, beheer bossen duurzaam, bestrijd woestijnvorming en landdegradatie en draai het terug en roep het verlies aan biodiversiteit een halt toe.
16. Bevorder vreedzame en inclusieve samenlevingen met het oog op duurzame ontwikkeling, verzeker toegang tot justitie voor iedereen en creëer op alle niveaus doeltreffende, verantwoordelijke en open instellingen.
17. Versterk de implementatiemiddelen en revitaliseer het wereldwijd partnerschap voor duurzame ontwikkeling.

KPI	Omschrijving	Manier van meten	Bron	Norm
Impact Investments	Het fonds merkt fondsbeleggingen met een duidelijke maatschappelijke rol aan als impact investments.	Hoogste van marktwaarde of commitment (contractuele toezegging) aan impact investments, in miljoenen euro's.	Portefeuille	Impact investments worden aangehouden in de beleggingsportefeuille.

5. Engagement

PDN heeft engagement hoog in het vaandel staan. Hierbij wordt met bedrijven, die gedrag vertonen dat niet in lijn ligt met de principes van de UN Global Compact en waar (potentiële) negatieve impact is geïdentificeerd, een traject van intensieve dialoog gestart.

Engagement op basis van negatieve impact bevat voor PDN vier doelstellingen:

- De negatieve impact moet worden beëindigd;
- De onderneming moet zorgen voor herstel en/of verhaal voor benadeelden;
- De onderneming moet voldoende maatregelen nemen om toekomstige incidenten te voorkomen;
- De onderneming moet transparant zijn over de genomen maatregelen.

PDN maakt tijdsgebonden afspraken met bedrijven en monitort de voortgang. Indien nodig betreft PDN daarbij stakeholders, inclusief benadeelden. Daarbij richt PDN zich in het bijzonder op ESG-onderwerpen die:

- Financieel materieel zijn;
- De meest ernstige negatieve impact voor samenleving en milieu veroorzaken;
- Voor zijn deelnemers van belang zijn.

PDN beoordeelt een engagementtraject als succesvol als alle tijdgebonden doelen bereikt zijn.

Wanneer ondernemingen niet binnen de vooraf gestelde termijn naar tevredenheid reageren op zijn engagementinspanningen kan PDN op de volgende manieren escaleren:

- Samenwerking met andere beleggers aangaan/intensiveren om de dialoog meer kracht bij te zetten;
- Stemmen, bijvoorbeeld:
 - Tegen de benoeming van relevante bestuurders;
 - Tegen het beloningsvoorstel van relevante bestuurders;
 - Op aandeelhoudersvoorstellen;
- Samenwerking met andere stakeholders (bijvoorbeeld marktpartijen, vakbonden of maatschappelijke organisaties) aangaan/intensiveren om de dialoog meer kracht bij te zetten;
- Publieke uitingen om de dialoog meer kracht bij te zetten;
- Aandeelhoudersvoorstellen in lijn met de doelen van het engagementtraject
- (mede-)indienen;
- Juridische procedures opstarten in lijn met de doelen van het engagementtraject.

Sinds Q4 2018 heeft PDN een actief engagementprogramma met als doel om bedrijven aan te sporen een positieve ontwikkeling op het gebied van maatschappelijke (duurzaamheids)-vraagstukken te bewerkstelligen. Dit gebeurt op twee manieren: proactief en reactief.

PDN heeft het voeren van engagement uitbesteed aan BMO. BMO treedt namens meerdere institutionele beleggers als engagementpartij op. Het engagementprogramma van PDN vindt plaats met betrekking tot de holdings in aandelen en holdings binnen de bedrijfsobligatie portefeuilles.

Bij proactief engagen wordt thematisch getracht om meerdere bedrijven (veelal sector breed) tegelijk aan te sporen tot verdere verbetering. Gedacht kan worden aan bijvoorbeeld sector initiatieven inzake kinderarbeid, conflictmineralen of CO₂-uitstoot. Vaak wordt voor een dergelijk engagementprogramma meerdere jaren uitgetrokken.

Reactief engagement wordt geïnitieerd nadat significante misdragingen van een bedrijf aan het licht komen. Deze misdragingen zijn toe te schrijven aan gedragingen die in strijd handelen met de 10 principes van de VN Global Compact. Bij dergelijke incidenten probeert engagement te voorkomen dat een dergelijk incident nogmaals plaatsvindt of nieuwe misstanden veroorzaakt worden, door middel van het verlangen van betere risicomangementprocedures of proceswijzigingen binnen een bedrijf.

Prestatie indicatoren

PDN legt jaarlijks in zijn duurzaamheidsverslag verantwoording af over de engagementtrajecten die in het betreffende jaar gevoerd zijn. Voor zover dat geen afbreuk doet aan de effectiviteit van (lopende) engagementtrajecten rapporteert PDN over de voortgang en resultaten van engagementtrajecten.

KPI	Omschrijving	Manier van meten	Bron	Norm
Voortgang op de doelstellingen waartoe de engagement is ingezet.	Het fonds voert actief en reactief engagement over de Europese en Amerikaanse aandelenportefeuilles en de Europese bedrijfsobligaties.	Aantal engagements met voldoende voortgang als % van het totaal aantal uitgevoerde engagements.	BMO	> 75%

6. Stembeleid en Corporate Governance

Wereldwijd belegt PDN in meer dan 4.000 beursgenoteerde bedrijven. Om de kansen en risico's van deze bedrijven goed te kennen, is een voortdurende screening en analyse van belang. Aan beleggingen in beursgenoteerde aandelen zijn bijvoorbeeld managementrisico's verbonden. Dit zijn risico's als gevolg van verkeerde beslissingen of onjuist beleid door het bedrijfsbestuur. Het beleid van PDN voor goed bestuur is erop gericht om onze belangen als aandeelhouder te beschermen en invulling te geven aan onze verantwoordelijkheid als aandeelhouder.

Wanneer er aanwijzingen zijn dat een bedrijf onverantwoord onderneemt, bestaan verschillende mogelijkheden waarop PDN zijn invloed kan doen gelden. Zo stemt PDN actief op aandeelhoudersvergaderingen van Nederlandse bedrijven. Mochten deze steminitiatieven geen effect hebben, dan heeft PDN nog de mogelijkheid om een engagement-traject te volgen of om de belangen in de betreffende bedrijven af te stoten.

PDN oefent zijn stemrecht en andere aan aandelen verbonden rechten in beursgenoteerde ondernemingen waarin is belegd op een geïnformeerde manier uit. Dit doet PDN bij alle Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen waarin belegd wordt.

Middels zijn stemaanpak houdt PDN toezicht op de beursvennootschappen waarin is belegd ten aanzien van materiële aangelegenheden, waaronder, maar niet beperkt tot, het bedrijfsmodel van de vennootschap voor het creëren van langetermijnwaarde, de strategie van de vennootschap, prestaties en risico's en kansen, de kapitaalstructuur, maatschappelijke en ecologische effecten, corporate governance en corporate actions zoals fusies en overnames. Materiële aangelegenheden zijn aangelegenheden die waarschijnlijk een significant effect zullen hebben op het vermogen van de onderneming om langetermijnwaarde te creëren.

In het geval dat PDN een stem uitbrengt tegen een voorstel van het bestuur of zich onthoudt van stemming bij een voorstel van het bestuur, kan PDN er al dan niet voor kiezen de redenen voor zijn stemgedrag uit te leggen aan het bestuur van die onderneming.

PDN belegt in veel ondernemingen. Vanuit kosten- en capaciteitsoverwegingen wordt op afstand gestemd doormiddel van proxy voting. PDN stemt enkel op Nederlandse aandeelhoudersvergaderingen.

Voor het uitoefenen van het stemrecht wordt gebruik gemaakt van de diensten van het gerenommeerde Institutional Shareholders Services (ISS). Als institutionele belegger leeft PDN de Nederlandse Corporate Governance Code na. Deze bevat principes en bepalingen over goed bedrijfsbestuur.

Het stembeleid en de stemrichtlijnen die PDN toepast op alle beleggingen van PDN in Nederlandse beursgenoteerde aandelen en zijn te vinden op de website van PDN:

<https://www.pdnpensioen.nl/client/pdnpensioen/upload/publicaties/en/PDN%20EN%20Continental%20Europe%20Proxy%20Voting%20Guidelines.pdf>

Prestatie indicatoren

PDN publiceert op zijn website ten minste eenmaal per jaar hoe PDN heeft gestemd op de algemene vergadering van de Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen waarin belegd wordt, per individuele onderneming en per stempunt. Hierbij geeft PDN, indien van toepassing, eenmaal per jaar een toelichting bij de belangrijkste stemmingen.

KPI	Omschrijving	Manier van meten	Bron	Norm
Aantal aandeelhouders vergaderingen gestemd.	Het fonds stemt conform zijn Corporate Governance en stembeleid en biedt hierin transparantie. Er wordt enkel in Nederland gestemd.	Aantal aandeelhoudersvergaderingen gestemd als % van het totaal aantal vergaderingen.	ISS	> 90%
Uitgebrachte stemmen op voorstellen.	Het fonds stemt conform zijn Corporate Governance en stembeleid en biedt hierin transparantie. Er wordt enkel in Nederland gestemd.	Het totaal aantal voorstellen waar het fonds op heeft gestemd als % van het totaal aantal voorstellen.	ISS	> 90%

7. Uitsluitingen

PDN belegt op een dusdanige wijze dat zijn beleggingen een afspiegeling zijn van de eigen normen en waarden. Bedrijven die gedrag vertonen dat niet verenigbaar is met de 10 principes van het Verenigde Naties (VN) Global Compact worden uitgesloten van belegging.

De 10 principes van de VN Global Compact zijn afgeleid uit de volgende vier internationale verdragen en verklaringen:

1. De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens;
2. De Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) Verklaring over de Fundamentele Principes en Rechten op het Werk;
3. De Verklaring van Rio de Janeiro inzake Milieu en Ontwikkeling;
4. Het Verdrag van de Verenigde Naties tegen Corruptie.

De 10 principes zijn onderverdeeld onder 4 hoofdthema's. Deze hoofdthema's zijn mensenrechten, arbeidsrechten, milieu en anti-corruptie. Hieronder worden de 10 principes onder de 4 thema's beschreven.

Mensenrechten

1. Bedrijven moeten de bescherming van Internationaal uitgevaardigde mensenrechten ondersteunen en respecteren;
2. Ervoor zorgen dat zij niet medeplichtig zijn aan mensenrechtenschendingen.

Arbeidsrechten

3. Bedrijven moeten de vrijheid van vakvereniging erkennen en het recht op collectieve onderhandelingen handhaven;
4. Het uitbannen van alle vormen van verplichte en gedwongen arbeid;
5. De effectieve afschaffing van kinderarbeid;
6. De bestrijding van discriminatie in arbeid en beroep.

Milieu

7. Bedrijven moeten voorzorgsmaatregelen treffen bij het belasten van het milieu;
8. Initiatieven ondernemen om een groter milieubewustzijn te bevorderen;
9. De ontwikkeling en de verspreiding van milieuvriendelijke technologieën stimuleren.

Anti-corruptie

10. Bedrijven moeten elke vorm van corruptie tegengaan, inclusief afpersing en omkoping.

Zoals aangegeven in hoofdstuk 2 bij het thematisch aandachtsgebied controversiële wapens, sluit PDN, naast de uitsluitingen gebaseerd op gedragingen die niet verenigbaar zijn met normen en waarden van PDN, ook bedrijven uit die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens zoals clustermunitie, landmijnen, chemische of biologische wapens, verarmd uraniummunitie, witte fosfor munitie en nucleaire wapens. Naast de producenten van deze wapens worden ook leveranciers met een product dat van vitaal belang is voor de productie van deze wapens (key-suppliers), uitgesloten van belegging.

Landen die zich niet houden aan internationale verdragen of waarop een sanctie van de VN, EU of Nederland rust, worden ook uitgesloten van belegging. Hierbij gaat het voornamelijk om vraagstukken omtrent mensenrechten, wapenproliferatie en democratische rechten.

	Uitgangspunt/sectoren
Wet- en regelgeving	Clustermunitie
Gebruikelijk binnen financiële sector	Controversiële wapens (landmijnen, biologische en chemische wapens, verarmd uranium witte fosfor en nucleaire wapens in strijd met het non-proliferatieverdrag) Sanctielijst Nederland, EU of VN
Fondsspecifiek	o.b.v. score op UN Global Compact Principles Inzake controversiële wapens: naast producenten ook key-suppliers Specifieke ondernemingen (DSM)

DPS als beheerder maakt gebruik van de screenings- en research capaciteiten van Sustainalytics. Deze adviesorganisatie houdt zich actief bezig met wereldwijd onderzoek naar maatschappelijke thema's en voert analyses uit op het gebied van duurzaamheid ten aanzien van beleggingsportefeuilles. Daarbij wordt een gestructureerde en binnen de pensioensector geaccepteerde aanpak gevolgd.

Voorafgaand aan een belegging wordt deze getoetst aan de uitsluitingenlijst van het fonds. Daarnaast wordt de beleggingsportefeuille op kwartaalbasis achteraf getoetst of alle beleggingen voldoen aan de uitsluitingscriteria van het fonds. Het staat DSM Pension Services, onze uitvoerder, vrij additionele bedrijven uit te sluiten op basis van duurzaamheidsoverwegingen.

De beleggingen van alle managers zijn volledig transparant en worden op kwartaalbasis door DPS gescreend op de door PDN vastgelegde duurzaamheidscriteria. Beleggingen die niet voldoen aan de uitsluitingscriteria van het fonds worden verkocht door de mandaatbeheerders.

Prestatie indicatoren

PDN legt jaarlijks in zijn duurzaamheidsverslag verantwoording af over het aantal uitsluitingen die in het betreffende jaar hebben plaatsgevonden en de verdeling hiervan over landen en bedrijven. Ook geeft PDN in zijn duurzaamheidsverslag aan hoe het totaal aantal uitsluitingen zich verhoudt tot het totaal aantal uitsluitingen in het jaar daarvoor en wat de impact hiervan is op het rendement van de Europese en Amerikaanse aandelenportefeuille.

KPI	Omschrijving	Manier van meten	Bron	Norm
Belegd vermogen in uitgesloten bedrijven	Het fonds belegt niet in bedrijven die uitgesloten zijn. De screening vindt op kwartaalbasis plaats.	Belegd vermogen in uitgesloten ondernemingen.	Sustainalytics	0%
Belegd vermogen in uitgesloten landen	Het fonds belegt niet in landen die uitgesloten zijn. De screening vindt op kwartaalbasis.	Belegd vermogen in uitgesloten landen.	Sustainalytics	0%

8. Transparantie

Om transparant te zijn over het duurzaamheidsbeleid en de uitvoering daarvan publiceert PDN jaarlijks een duurzaamheidsverslag. In dit verslag geeft PDN aan hoe in het desbetreffende jaar met duurzaamheid is omgegaan en welke resultaten er op het gebied van duurzaamheid zijn bereikt.

In het kader van transparantie over waar PDN in belegt publiceert PDN op zijn website op jaarbasis een overzicht van de totale beleggingsportefeuille. Ook rapporteert ze op zijn website over de uitkomsten van het stemgedrag op aandeelhoudersvergaderingen. Tot slot zijn er regelmatig items in het PDN Magazine en op de website te vinden over het duurzaamheidsbeleid van PDN.

Met de ondertekening van het IMVB-convenant in 2018 heeft PDN zich gecommitteerd om de OESO-richtlijnen en VN Guiding Principles in te bedden in het beleid van het pensioenfonds, de uitbesteding aan externe dienstverleners en de monitoring en rapportage daarover. Vanaf 2021 zal PDN in zijn duurzaamheidsverslag rapporteren over de voortgang van de implementatie van het convenant.

KPI	Omschrijving	Manier van meten	Bron	Norm
Verslaglegging	Het duurzaamheidsverslag wordt openbaar gepubliceerd.	Publicatie op de website.	DPS	Jaarlijkse publicatie
Beleid	Het duurzaamheidsbeleid wordt op hoofdlijnen gepubliceerd.	Publicatie op de website.	DPS	Jaarlijkse publicatie
Peer group analyses	Meewerken aan benchmarkonderzoek door VBDO.	Invullen van VBDO vragenlijst.	DPS	Tijdig invullen vragenlijst
Ondernemingen waarin belegd wordt	Publicatie van lijst van ondernemingen waar het fonds in belegt is.	Publicatie lijst op de website.	DPS	Jaarlijkse publicatie